

Renate Dorrestein schrijft weer fictie:

*'Ach, konden we
maar op commando
dingen loslaten!'*

Interview: Liddie Austin

*Renate Dorrestein kon geen fictie meer schrijven! Dat was het laatste wat wij lezers vorig jaar van haar vernamen, toen ze het boek *De blokkade* publiceerde, gewijd aan haar plotselinge schrijfweigering en haar zoektocht naar de oorzaken ervan. In het boek bleef het onduidelijk of ze haar schrijfblokkade uiteindelijk had kunnen wegwerken. Inmiddels is Dorrestein gastschrijver in Almere, waar ze werkt aan een nieuwe roman die voor 2015 gepland staat, en verschijnt deze maand in het kader van de Week van het Luisterboek 2014 het door haar geschreven én voorgelezen Luistergeschenk, *Liever horen we onszelf*. Wat is er gebeurd?*

Lees verder ►

Een half jaar geleden was ik er nog van overtuigd dat ik nooit meer een letter op papier zou kunnen krijgen,' zegt de schrijfster, na een paar weken Almere weer even thuis in Aerdenhout. 'Het was een fikse blokkade; het was alsof ik tegen een muur was opgelopen en daar niet overheen kon kijken. Het duurde even voordat ik had uitgevogeld waarom mijn motor zo haperde. En daarna, toen ik eenmaal de verklaring had gevonden - het bleek te gaan om een deel van mijn geschiedenis dat ik had verwaarloosd - duurde het weer een tijd voordat het proces weer tot bedaren was gekomen.'

En toen werd je gevraagd voor het gastschrijverschap in Almere?

'Dat verzoek kwam achteraf gezien op een moment waarop ik het schrijven van fictie zelf ook helemaal had losgelaten.

Ach, konden we maar op commando dingen loslaten! Wat zouden we dan opschieten in het leven. Want pas als je echt hebt losgelaten, kan wat je wil weer naar je toe komen. Helaas kun je jezelf niet voor de gek houden. Blijkbaar moet je eerst door dat hele moeras van wanhoop heen voordat loslaten lukt.

Toch zei ik, ook tot mijn eigen verbazing, meteen ja toen ik voor dat gastschrijverschap werd gevraagd. Misschien had het wel te maken met het gebrek aan historie in Almere. Het was alsof ik daarmee zelf ook mijn historische ballast kon laten wat die was en verder kon. In Almere ben ik gewoon aan een nieuwe roman begonnen. En het lukte! Het is zo heerlijk om gewoon weer aan een roman te werken. Zoals het dan gaat - de duivel schijnt altijd op de grote hoop - kwam toen dus ook het verzoek om het Luistergeschenk van 2014 te schrijven. Ik was op dat moment al zo over mijn schrijfschroom heen dat ik die klus ook durfde aan te nemen.'

Alleen vanwege de opdracht of ben je ook iemand die van luisterboeken houdt?

'Dat laatste. Ik ben absoluut een luisterboekfan. Als we met de auto op vakantie gaan, nemen we altijd een stapeltje mee. Het gaat mij om het boek dat wordt gelezen, maar ook om degene die het voorleest. Cees van Ede is mijn idool, net als Job Cohen - die heeft zo'n heerlijke stem. Maar het is ook fantastisch om Lauren Bacall met haar doorgerookte whiskysysteem haar eigen memoires te horen voorlezen. Of naar Barack Obama te luisteren, met zijn *Dreams of my father*. Voorlezen geeft een boek een

toegevoegde waarde. Lezen is doorgaans een solitaire aangelegenheid: je zit ergens in je eentje met dat boek. Terwijl lezen ook een sociale functie heeft. Dat de meeste mensen in Nederland kunnen lezen dateert (dankzij de invoering van de leerplicht) pas van ruim honderd jaar, maar de mensheid bestaat in onze huidige vorm al 180.000 jaar. En al die tijd hebben we elkaar bij het kampvuur verhalen verteld. Het sociale aspect, dat zo bij het verhalen vertellen hoort, komt terug bij een goed ingesproken luisterboek.'

Ha, je bent echt een fan!

'Het luisterboek is bovendien voor heel veel mensen een uitkomst: voor je dyslectische neefje, voor je blinde of slechtziende moeder, voor je laaggeletterde buurman, voor iedereen voor wie Nederlands niet de eerste taal is.

Zij zouden allemaal van onze prachtige literatuur verstoken blijven als er geen luisterboeken bestonden. Ik krijg weleens e-mails van moeders die vertellen dat hun kind dankzij mijn luisterboeken tegen iedere verwachting in toch zijn eindexamen Nederlands heeft gehaald. Dat is toch geweldig?'

Liever horen we onszelf is een echte Dorrestein geworden. Qua taalgebruik en spanningsopbouw, maar ook qua thematiek. Het verhaal wordt verteld door een jonge vrouw die haar vriend is verloren en een tijdje bij zijn moeder gaat logeren. Wat me opviel: je laatste roman gaat over een stiefmoeder, hier hebben we een schoondochter. Ben je aan het inzoomen op personages die door omstandigheden een soort familie van elkaar zijn geworden in plaats van op het kerngezin?

'Dat klopt: ik ben momenteel erg geïnteresseerd in secundaire familierelaties. Die kunnen heel bepalend zijn, terwijl ze de verzoenende kant missen die de bloedband heeft. Als je schoonmoeder je helemaal gek maakt, is er niet veel dat jullie nader tot elkaar kan brengen, want in feite hebben jullie niks met elkaar. Familieleden moeten samen verder, hoe je het ook wendt of keert. Met iemand die niks van je is, maar met wie je toch in een bepaald verband te maken hebt, heb je een heel andere motoriek. Je bent tot elkaar veroordeeld. Ik denk dat er tussen moeders en schoondochters gemakkelijk een gevoel van rivaliteit ontstaat van: wie kent hem het beste? De vrouw

'Het is mijn hobby om juist in het hele gewone de boel te laten ontsporen.'

die hem als volwassen man heeft leren kennen of de vrouw die hem zijn schoenveters heeft leren strikken? Het is op bijna een natuurlijke manier explosief materiaal, waarmee je gemakkelijk aannemelijk kunt maken dat er wat mis gaat. En het is herkenbaar, daar houd ik ook altijd erg van. Het is mijn hobby om juist in het hele gewone de boel te laten ontsporen.'

Waarbij vaak schuldgevoel om de hoek komt kijken.

'Schuldgevoel is ook zo'n dankbare emotie om over te schrijven: we kennen het allemaal en we weten ook allemaal ergens dat het vaak onterecht is. Want wanneer doe je een ander nou echt iets onherstelbaars aan? Toch is het iets waaronder we enorm kunnen lijden. Schuldgevoel drijft mensen vaak tot irrationele besluiten. En dus is het voor een schrijver een aantrekkelijke emotie, omdat iedereen zich kan voorstellen hoe iemand zich erin vastdraait.'

Over schuldgevoel gesproken: in De blokkade schrijf je wat bij jou de schrijfmotor had doen vastlopen. Het bleek de zelfmoord van je zusje te zijn, die in je onderbewustzijn gekoppeld was geraakt aan je schrijverschap. Eigenlijk was je ambitie om hét anti-zelfmoordboek te schrijven, ontdekte je. Gaat het werken zo goed omdat je dat boek nu aan het schrijven bent?

'Nee, want ik voel mij ontslagen van die opdracht. Ik ben bevrijd.'

Doordat je tijdens je blokkade het beest in de bek hebt gekeken?

'Deels daardoor, maar ook door de flitstherapie EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing, LA) die ik vlak voordat het boek uitkwam heb ondergaan. Had dat dertig jaar geleden maar bestaan! Kort gezegd: het idee is dat je traumatische gebeurtenissen opslaat in je kortetermijngeheugen, je alarmgeheugen, en dat ze je daardoor blijven achtervolgen. Die EMDR maakt een nieuw neurale pad waardoor de traumatische herinnering verdwijnt naar je langetermijngeheugen en je er dus los van kunt komen. In vier zittingen was ik overal vanaf. De sessies waren het ergste wat ik ooit heb meegemaakt, maar het werkt echt. Tegen een vriend, die ook over iets is gestruikeld, zei ik laatst dat hij onmiddellijk aan de EMDR moest. We praatten er een tijdje over door en toen vroeg hij: wat was dat dan precies bij jou? Ik dacht even na en zei: weet je dat ik het niet meer weet? Toen ik er

wat langer over nadacht, kon ik het wel weer naar boven krijgen, hoe de dood van mijn zusje als een schaduw over mijn schrijverschap heen hing, maar ik moest echt even zoeken en graven. En dat terwijl het dertig jaar lang iedere dag bij de realiteit van mijn leven hoorde.'

Het lijkt haast een wonder. Ben je nu een andere schrijver dan daarvoor?

'Nee, dat niet. Ik ben een deel ballast kwijt, dat is alles. Dat is een grote zegen, ik wil het niet bagatelliseren, maar ik ben natuurlijk niet in al mijn vezels veranderd. De thema's waarover ik schrijf zullen misschien een beetje hetzelfde blijven, misschien komen er nieuwe bij. Ik heb wel het gevoel dat ik met een schone lei ben begonnen. We zullen zien. Voor mij is het belangrijkste dat ik net zo opgetogen en blijmoedig aan het schrijven ben als voor mijn blokkade.' ■

Lezen kan altijd

Naar een luisterboek luisteren is leuk en ontspannend, maar voor veel mensen ook een uitkomst. Mensen die bijvoorbeeld dyslectisch, slechtziend of laaggeletterd zijn, kunnen dankzij luisterboeken genieten van verhalen die ze anders nooit hadden leren kennen. Dankzij de opkomst van het luisterboek wordt het aanbod voor deze groep steeds groter. Renate Dorrestein vertelt hier meer over in een speciaal video-interview. Bekijk het interview op weekvanhetluisterboek.nl.

Het enige echte Luistergeschenk

Gratis in de Week van het Luisterboek (van 19 t/m 25 mei 2014)

Tijdens de Week van het Luisterboek vind je in boekhandel en bibliotheek een speciale verrassing: een luisterboek, gelezen én geschreven door Renate Dorrestein. Het Luistergeschenk wordt in deze week bij aankoop van minimaal € 9,95 aan (luister) boeken door de (web)boekwinkel cadeau gedaan aan haar klanten. De openbare bibliotheek doet het Luistergeschenk cadeau aan bestaande en nieuwe leden. Kijk voor voorwaarden en deelnemende vestigingen op weekvanhetluisterboek.nl. Mis het niet!

